

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till utbildningsnämnden

Datum:
2021-08-31

Diarienummer:
KSN-2021-00551

Handläggare:
Jan Aili, Kenny Jansson

Svar på motion om nämndsamarbete för möten över generationsgränser från Rigmor Stenmark (C)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Rigmor Stenmark (C) föreslår i en motion väckt 25 januari 2021 att kommunstyrelsen får i uppdrag att genom samarbete mellan berörda nämnder ordna gemensamma aktiviteter för barn och äldre.

Beredning

Ärendet har beretts av utbildningsförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen och kommunledningskontoret.

Föredragning

Ett flertal förskolor och äldreboenden har under många år haft samarbeten med utbyte och lärande. Aktiviteter och besök har genomförts flera gånger per år till både barns och äldres glädje. Nedan beskrivs ett utökat samarbete med en strukturerad uppföljning av effekterna. Det kommer att bli ett komplement till de samarbeten som tidigare funnits och som också kommer att fortgå.

I den av äldrenämnden nyligen antagna ”Utvecklingsplan för vård och omsorg” poängteras att den kommunala vården och omsorgen behöver ställas om till en högre grad av förebyggande och hälsofrämjande där en aktiv och meningsfull tillvaro leder

till en god folkhälsa för äldre. Detta behöver ske i samverkan med bland annat andra kommunala verksamheter.

I linje med utvecklingsplanen har det TV-program som motionären refererar till, Fyraåringarna på äldreboendet, även inspirerat vård- och omsorgsförvaltningen. Dokumentärserien skildrar ett experiment där äldre på ett äldreboende under sex veckor regelbundet får umgås med barn från den närliggande förskolan och tester som utförs av forskare före och efter experimentet visar betydande positiva effekter på de äldres såväl fysiska som psykiska hälsa.

Idag finns därför utarbetade planer för att under hösten 2021, preliminärt slutet av augusti – oktober, om smittläget tillåter, genomföra en försöksverksamhet enligt TV-programmets modell.

Minst fem äldreboenden och minst fem förskolor planeras ha gemensamma aktiviteter en gång i veckan under denna period. Aktiviteterna kan till exempel bestå av lek, målning, sång, högläsning, motion och utevistelse. De ekonomiska förutsättningarna utreds för närvarande, medverkan i projektet kan komma att ersättas ekonomiskt för att täcka vikariekostnader.

Under våren 2021 har en arbetsgrupp utvecklat konceptet. Gruppen har bestått av chefer/rektorer från aktuella förskolor och äldreboenden, aktivitetssamordnare från äldreomsorgen, pedagog från förskolan samt en sammankallande projektledare och chef över de kommunala förskolorna. Projektets budget ligger inom äldrenämnden.

Medverkande förskolor och äldreboenden är samtliga i kommunal regi. På varje medverkande förskola väljs en avdelning med fyra- femåringar ut att 1 gång per vecka under projekttiden besöka ett äldreboende i närheten. Barnens medverkan sker naturligtvis med vårdnadshavarnas samtycke. Projektet utgår från förskolans läroplan och planeras utifrån det med barnen.

Inför projektet arbetar förskolan tillsammans med barnen där tankar, funderingar och förhoppningar fångas upp. Efter projektet kommer barnen intervjuas om upplevelser och händelser kopplat till besöken på äldreboendet för att fånga in det lärande som skett.

Om projektet faller väl ut kommer äldreboenden och förskolor att fortsätta samarbeta. Eftersom så goda resultat kunde uppvisas efter projektet i Norrtälje finns ingen anledning att tro att det skulle vara annorlunda i Uppsala.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 31 augusti 2021
- Bilaga, motion om nämndsamarbete för möten över generationsgränser från Rigmor Stenmark (C)

Utbildningsförvaltningen

Susana Casas Olsson
Utbildningsdirektör

Motion om nämndsamarbete för möten över generationsgränser

Ensamhet är ett utbredd problem bland äldre, inte minst bland äldre boende på olika former av äldreboenden. Äldre på boenden kan lätt känna sig utanför samhället. Människan är ett flockdjur och oavsett ålder har människor ett behov av social kontakt, av att bli sedda och av att känna sig behövda.

Under hösten 2020 sändes dokumentärserien *Fyraåringarna på äldreboendet* i TV4. Serien skildrar ett experiment där de äldre på äldreboendet Attendo Maria Winkvist i Norrtälje under sex veckor regelbundet får umgås med barn från den närliggande förskolan Vildnissarna. Anne Ekdahl, docent och överläkare inom geriatrik, och Ingmar Skoog, överläkare och professor i psykiatrisk epidemiologi samt föreståndare för Centrum för åldrande och hälsa vid Göteborgs universitet, medverkar i programmet som experter och mäter ett flertal hälsoindikatorer hos de äldre före och efter experimentet.

De medverkande forskarna finner betydande positiva effekter på de äldres såväl fysiska som psykiska hälsa. Efter experimentet presterar de avsevärt bättre än före experimentet i vedertagna tester som används inom psykiatri och geriatrik. På bara sex veckor blev de äldre piggare och starkare, och vissa av de äldre med konstaterad demens förbättrade sina resultat i minnes- och kognitionstester så mycket att de inte längre kunde klassas som dementa. Skoog uppger i programmet att han hade haft svårt att tro på resultaten om han inte själv mätt dem.

Även för barnen var mötet med de äldre positivt. För dem innebar det nya erfarenheter, spännande berättelser och en trygg miljö med fler vuxna. Många barn har inte så många äldre i sin närhet. Särskilt inte i en kommun som Uppsala, dit många kommit långväga från för att studera, hittat kärleken, bildat familj och blivit kvar.

Experimentet kvalificerar inte som en vetenskaplig studie eftersom det inte är säkerställt att de äldre på boendet är representativa för äldre i allmänhet och experimentet saknar kontrollgrupp. Experimentet är emellertid inte det första i sitt slag. Och resultaten av möten över generationsgränserna förefaller entydigt positiva, även om man inte på vetenskaplig grund kan säga att de kommer gälla för exakt alla eller hur stora de blir för olika individer.

På många håll i världen har man tagit fasta på liknande erfarenheter inom äldreomsorgen och förskolan. I Helsingfors besöks äldreboenden exempelvis av förskolebarn var tredje vecka för att pyssla, leka och motionera tillsammans. Även i Uppsala borde vi främja hälsa och förståelse genom att arrangera möten över generationsgränser.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar jag

att kommunstyrelsen får i uppdrag att genom samarbete mellan berörda nämnder ordna gemensamma aktiviteter för barn och äldre.

Rigmor Stenmark (C)

